

Suomen biotalousstrategia 2022–2035 tähtää kestävästi kohti korkeampaa arvonlisää

Suomen biotalousstrategia tähtää biotalouden arvonlisän kaksinkertaistamiseen ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestäväällä tavalla ja siten, että Suomi on ilmastoneutraali vuonna 2035. Biotalous toteutetaan resurssiviisaasti kiertotalouden keinoin. Strategia tukee vahvasti Suomen ja EU-alueen vihreää siirtymää.

Biotalousella tarkoitetaan sellaista tuotantoa, jossa hyödynnetään kestävästi luonnosta saatavia uusiutuvia materiaaleja sekä kehitetään ja otetaan käyttöön niihin liittyviä innovaatioita ja teknologioita. Suomessa myös luontoa hyödyntävät palvelut, kuten luontomatkailu, ovat osa biotaloutta.

Biotalous toimijat korvaavat fossiilisia raaka-aineita ympäristöystävällisemmällä ja kehittävät täysin uusia materiaaleja. He tuottavat ruokaa ja puhdasta vettä, tuotteita, palveluita ja energiaa sekä teollisia sovelluksia.

Raaka-aineita saadaan erityisesti metsistä, pelloilta ja vesistöistä, mutta myös erilaisista kasvattamoista ja tuotannon sivuvirroista.

Kuva: Suomen alueilla on erityisiä vahvuuksia ja keinoja lisätä kestävästi biotalouden lisäarvoa. Alueita kannustetaan laatimaan biotalouden toimintasuunnitelmat.

Biotalous on Suomessa poikkeuksellisen merkittävä sektori. Vuonna 2019 sen luoma arvonlisä oli 26 miljardia euroa vuodessa, mikä vastaa 13 prosenttia kansantaloudessa syntyvästä arvonlisästä.

Biotalousstrategia tarvitaan biotalouden arvonlisän kokonaisvaltaiseksi kasvattamiseksi, sillä muissa strategioissa siihen ei oteta kantaa. Sen toimilla toteutetaan lukuisten strategioiden – kuten metsä-, teollisuus- ja Puhdas maapallo kaikille -strategioiden tavoitteita.

Bioresurssien käytön ekologinen, sosiaalinen ja taloudellinen kestävyys sekä luonnon monimuotoisuus ovat biotalousstrategian välttämätön ja kiistaton lähtökohta. Biotalous hyötyjen ja haittojen oikeudenmukaiseen jakaantumiseen kiinnitetään huomiota yhteiskunnan hyvinvoinnin edistämiseksi.

Biotalousstrategian tavoitteet vuoteen 2035 mennessä:

- kaksinkertaistetaan biotalouden arvonlisä
- luodaan kilpailukykyisiä ja innovatiivisia biotalouden ratkaisuja maailmanlaajuisiin ongelmiin
- synnytetään sekä kotimaahan että kansainvälisille markkinoille uudistavaa liiketoimintaa, joka tuo hyvinvointia koko Suomelle
- lisätään materiaalien resurssiviisasta käyttöä ja kierrätystä sekä hyödynnetään sivuvirtoja
- vähennetään riippuvuutta fossiilisista ja muista uusiutumattomista raaka-aineista
- varmistetaan ekologista kestävyttä, sosiaalista oikeudenmukaisuutta sekä uusiutuvien luonnonvarojen uusiutumiskykyä ja vahvistetaan biotalouden laajapohjaista osaamista
- vahvistetaan ja uudistetaan teknologiaperustaa.

Strategiset painopisteet ja esimerkkejä toimenpiteistä

Korkeampaa arvonlisää biotaloudesta

- Laaditaan ja toteutetaan biotalouden vihreän siirtymän TKI-ohjelma, jolla vahvistetaan tietopohjaa biotalouden osaamisen, uusien tuotteiden, resurssitehokkuuden, liiketoiminnan ja palveluiden kehittämiseksi.
- Edistetään uusien, innovatiivisten biotuotteiden pilotointi- ja demonstraatiolaitosten sekä teollisen mittakaavan laitosten sijoittumista Suomeen.
- Tunnistetaan biotalouden keinot hillitä ilmastonmuutosta ja edistää sen vaikutuksiin sopeutumista sekä pysäyttää luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen.
- Kannustetaan alueita laatimaan biotalouden toimeenpanosuunnitelmat omien vahvuuksien pohjalta.

Arvonlisää tavoitellaan myös toimialoittain kehittämällä uusia raaka-aineita, valmistusmenetelmiä, tuotteita ja palveluita, lisäämällä jalostusarvoa ja resurssitehokkuutta sekä hyödyntämällä sivuvirtoja ja kiertotalouden toimintamalleja. Lupaavaa kehitystä on mm. metsäalalla, elintarvikkeiden ja energian tuotannossa, lääke-, kemian- ja tekstiiliteollisuudessa, vesihuollossa, kalataloudessa, vesiviljelyssä, matkailupalveluissa sekä luonnontuotealalla.

Vahva osaamis- ja teknologiaperusta

- Tutkimus: kannustetaan lisäämään vaikuttavaa tieteellistä ja soveltavaa tutkimusta, kannustetaan kansainväliseen yhteistyöhön, hyödyntämään EU:n rahoitusta sekä vahvistamaan yhteistyötä elinkeinoelämän kanssa.
- Teknologian kehittäminen: tuetaan uudenlaisten verkostojen ja kumppanuuksien syntymistä, hyödynnetään digitalisaatio optimaalisesti.
- Koulutuksen ja osaamisen vahvistaminen: kehitetään biotalousalan koulutuksen sisältöjä ja markkinointia sekä jatkuvan oppimisen muotoja.

Kilpailukykyinen toimintaympäristö

- Selvitetään ekosysteemipalveluiden kaupallisen käytön lähtökohtia ja kannustimia.
- Jatketaan biotuotantolaitosten luvitusten sujuvoittamista investointien houkuttelemiseksi.
- Hyödynnetään julkista rahoitusta biotalouden arvoketjujen eri vaiheissa ja lisätään rahoituksen vaikuttavuutta.
- Kannustetaan sektorit ylittävään yhteistyöhön.

Bioressien ja muiden ekosysteemipalveluiden käytettävyys ja kestävyys

- Parannetaan tilastointia ja tiedon saantia biomassojen ja sivuvirtojen kysynnästä, saatavuudesta ja kilpailutilanteesta, kehitetään digitaalisia alustoja.
- Kasvatetaan ekosysteemipalveluihin perustuvien elinkeinojen arvonlisää parantamalla ekosysteemipalvelujen tarjontaa ja vahvistamalla luonnontuotealaa.

Suomen biotalousstrategia toteutetaan ministeriöiden yhteistyönä ja siihen osallistuvat laajasti mm. Suomen alueet, tutkimus-, kehitys- ja koulutusorganisaatiot sekä yritykset. Toteutusta rahoitetaan muun muassa Suomen kestävä kasvun ohjelmasta. Toimeenpanoa, biotalouden kehitystä ja inspiroivia esimerkkejä biotalouden ratkaisuksista voi seurata sivustolta biotalous.fi.

Työ- ja elinkeinoministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, ympäristöministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, valtiovarainministeriö ja valtioneuvoston kanslia (1.4.2022)